

Segítő hátország

AZ ÖKOLÓGIAI TERMESZTÉSBEN EGYRE TÖBBSZÖR ELHANGZÓ KIFEJEZÉS A BIODIVERZITÁS. DE VAJON MIT ÉRTÜNK ALATTA ÉS HOGYAN ÉRTELMEZHETŐ EGY SZŐLŐÜLTETVÉNNYEL KAPCSOLATBAN?

DR. NÉMETH KRISZTINA

Abiodiverzitás az élővilág sokfélesége, ami több szinten értelmezhető: egyaránt jelenti a Földön előforduló élőhelyek sokféleségét, a fajok összességét, a fajok belüli genetikai változatosságát, de egy kisebb területen belül is értelmezhető. Egy-egy területen előforduló fajok száma és az egyedek mennyisége nagymértékben függ az ökológiai viszonyoktól, a társulásban résztvevő növényfajoktól, állatfajoktól, továbbá a természeti körülményektől, a természettechnológiától, a felhasznált vegyszerektől, vagyis az emberi tevékenységtől.

Az emberi beavatkozások hatására nő a biológiai sokféleségre nehezedő nyomás. Ma a fajok kihalásának elsődleges oka az élőhelyek átalakítása, ami hozzájárult egyes fajok eltűnéséhez, mások felszaporodásához. Az élőlények közötti egyensúly megbomlása számos problémához vezet, ami természeti szempontból sem elhanyagolható. A kemikáliák használatával csak látszólagos „tisztaságot” tudunk elérni az ültetvényeinkben, nem gondolva arra, hogy közben megváltoztatjuk a növények védelmi rendszerét, a totális szerekkel

pedig mindent kiirtunk a környezetünkéből. Ez nemcsak a szőlőnövény környezetére igaz, hanem a talaj élővilágára. De tisztában vagyunk-e egyáltalán azzal, milyen élőlények vannak kárunkra és melyek hasznunkra, milyen fajszámban és

Új jövevény a kígyóaknás szőlőmoly, egyelőre szórványosan károsít hazánkban

mennyiségben vannak jelen az ültetvényben, és egy-egy beavatkozás milyen változásokat okoz az ökoszisztémában.

Ha valamit nem ismerünk, védekezni sem tudunk ellene, de az sem biztos, hogy minden esetben csak a kemikáliák segítenek. A kórokozókhoz hasonlóan a rovarok elleni védekezés gerincét is csak két-három kártevőre korlátozzuk. Elsősorban a szőlőmolyok (tarka és nyerges), atkák (szőlőlevélatka, gubacsatka, takácsatkák) és most már az amerikai szőlőkabóca ellen végzünk vegyszeres védekezést. Rajtuk kívül esetleg és földrajzi fekvéstől, környezeti tényezőktől függően az ültetvényekben megtalálhatók a cserebogarak, a pajzstetvek, a darazsak és még sorolhatnánk. A globális fölmelegedéssel járó betelepülő fajokról még nem is esett szó, mint pl. a kígyóaknás molyok, vagy az életmódot váltó levéltetvek, amelyek

a virágzás időszakában jelennek meg a hajtásokon. Kárt ugyan még nem okoznak, de vírusterjesztők lehetnek.

Vannak azonban az ültetvényben számunkra hasznos rovarok is, amelyek segítenek az ökoszisztéma természetes állapotának fenntartásában, és ragadozói, természetes ellenségei a kártevőknek. Ezek közül legismertebbek a ragadozó atkák, a katicák, fürkészdarazsak, fátyolkák, de léteznek ragadozó poloskák is, melyeknek élőhelyet kell hagynunk, hogy szaporodjanak, fennmaradjanak és tevékenységükkel az ültetvények peszticid-terhelését csökkenteni lehessen. Ilyen élőhelyek lehetnek az ültetvények körül elhelyezkedő érintetlen területek, árokpartok, erdők, de lehetnek az ültetvényben megjelenő gyomok is, amelyek egyrészt alternatív táplálékot adnak a pollen által, másrészt peterakó helyek a hasznos szervezetek számára. A gyomirtás megtervezésénél számolni kell az atkák köztesnövényének számító gyomok (disznóparéj, herefélék, kakaslábfű, muharfélék, selyemkóró) megfelelő irtásával. Az apró szulák az atkák különösen kedvelt tápnövénye, ha megtalálható a területen, akkor nagy valószínűséggel

A pajzstetveknek is több természetes ellenségük van

számíthatunk az atkák megjelenésére is. Azonkívül érzékeny a lisztharmattfertőzésre, de ez a mi esetünkben jó is lehet, hiszen a tizenkét pettyes

SZŐLŐTERMESZTÉS

katica az apró szulákon fejlődik ki és a gombaformákkal táplálkozik.

A növényi kórokozókkal szembeni védekezésre olyan hasznos élő szervezeteket használhatunk fel, amelyek képesek elpusztítani azokat, vagy a szaporodásukat gátolni, illetve megvédeni a növényt a fertőzéstől.

A gyomnövények táplálékot és peterakó helyet adnak a hasznos rovaroknak

A kártevők ellen a biológiai védekezéskor elsősorban ragadozó és parazitoid ízeltlábúakat, valamint ragadozó fonálférgeket alkalmaznak, de a növényi kártevőkben betegséget kiváltó vírusokat (pl. bakulovírusok), baktériumokat (pl. *Bacillus thuringiensis*) és gombákat (pl. *Lagenidium giganteum*) is használják.

A szőlőültetvényekben jelen lévő élőlények egymáshoz való viszonyának ismerete nélkül nehéz elképzelni, hogy egy-egy kémiai beavatkozással milyen károkat okozhatunk. Léteznek

Védett nappali pávaszem hernyók villányi bioszfélaban

ugyanis olyan kulcsfajok, amelyek jelentős ökológiai funkcióval bírnak: lehetnek például pre-

A pókok jelenléte arra utal, hogy nem károsítottuk különösebben az ökoszisztémát

dátorok, zsákmányok, termelők vagy mutualisták (kölsönösen előnyös kapcsolatban állók). Ezen kulcsfajok eltávolítása az élőlényközösségből súlyos következményekkel járhat, sokszor egész sor további élőlény helyi kihalását eredményezi. Azt viszont figyelembe kell venni, hogy a faj- és genetikai diverzitás csökkenő mértéke jelentősen

Az apró szulák vonzza az atkákat

hat az élőlényközösségek környezeti változásokra adott válasza is. A környezeti tényezők mai gyors változása nagy alkalmazkodóképességet kíván. Minél több faj alkot egy élőlényközösséget, annál nagyobb esélye van az alkalmazkodásra, nem mellékesen a környezet peszticidterhelése is jelentősen csökkenthető.

A szomszéd füve mindig zöldebb? **syngenta**

A kerti gyeppel vagy pázsittal sokak számára jelent örömet. Mégis, amikor átnézünk a kerítésen, a szomszéd fűjét mindig zöldebbnek látjuk. Ha sikerül a gyeppápolás sarokpontjait kis odafigyeléssel elvégezni, nagy eséllyel szebb lehet a gyeppünk a szomszédénál.

Az alapoknak természetesen rendben kell lenni, ilyen a talaj-előkészítés, a vakondháló alkalmazása, a szakszerű telepítés, az őszi és tavaszi gyepszellőztetés, valamint a tápanyagok visszapótlása áprilistól lassú tápanyagleadású (2-3 hónap) mikroelemes műtrágyával.

1. FŰNYÍRÁS:

Akkor járunk el szakszerűen, ha a fűszálak hegyéből a magasságuk max. 1/3 részét vágjuk le. Heti egyszeri nyírással fenntartható a jó minőségű gyepp, amennyiben tartjuk a 6-8 cm vágásmagasságot. Ha rendszeresen alacsonyra (2-3 cm) vágjuk, akkor kiritkul és elgyomosodik, ha pedig tartósan magasan tartjuk, akkor a gyepp töve megnyúlik, és újra alacsonyra levágva ki is száradhat.

2. ÖNTÖZÉS:

A gyeppet lehetőleg hajnalban vagy reggel öntözzük, ne este. 30 °C alatt elegendő 2-3 naponta vizet adagolnunk, nyári melegben azonban naponta szükséges az öntözés. Vigyázat! Kánikula idején a meleg, párás környezetben a gyepek érzékenyek a gombás betegségekre.

3. NÖVÉNYVÉDELLEM:

A gombás betegségek évről évre fokozatosan gyengítik, végül elpusztítják a gyeppunket, késői védekezéssel kiritkul a pázsittal és átveszik az uralmat a gyomok. A március-áprilisban fertőző hópenész jele a foltokban sárguló pázsittal, ami a védekezés hiányában ki is pusztul. Mielőbb be kell avatkoznunk a védelmében! A nyári hőstressz időszakában (július-augusztus) már le-

gyengül a gyepp állapota, és az öntözés vagy zápor után a levegőből érkező gombaspórák megfertőzik. Később a pázsittal alsó levelein apró, sárga, barna vagy fekete foltok jelennek meg, amik a gomba szaporítóképletei. Ekkortól széllel továbbfertőződhet a gyeppünk, de mi magunk is akaratlanul terjeszthetjük a betegséget a fűnyírónkkal. Ezért fertőzés után alapszabály, hogy a teljes gyeppfelületet le kell permetezni!

Jó hír, hogy a költséghatékony **Switch 62,5 WG** gombaölő szer kimagasló hatékonyságot mutat a gyepp gombabetegségei ellen. Már egy-egy jól időzített kezeléssel is sikert érhetünk el. Tavasszal a hópenész ellen locsolókannába bekevert **Switch 62,5 WG**-vel öntözzük meg a foltokat, nyáron pedig háti permetezővel védjük a teljes gyepp felületet. **Dózis 10 gramm, 5 liter vízbe keverve, ami 100 m²-re elég.**

A **Switch 62,5 WG** engedély nélkül megvásárolható, kis kiserelésben (10 gr) is kapható. Keresse a gazdaboltokban, Oázis és Hermes árúházakban.

 Switch[®]